

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' ויחי-שמות תשפ"ב • גליון 599

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע א"ח		סדר טהרות • עוקצין		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	יא טבת	ב	ג-ד	קצג
ה	יב טבת	ב	ה-ו	קצג-ד
ו	יג טבת	ב	ז-ח	קצד-ה
שב"ק ויחי				
		ב	ט-י	קצה-ו
א	טז טבת	ג	א-ב	קצז-ז
ב	יז טבת	ג	ג-ד	קצז
ג	יח טבת	ג	ה-ו	קצח-ט

עיון במשנה

מה מצטרף לשיעור אוכלין / מסכת עוקצין פרק ב' משנה ח'

עלי בצלים ובני בצלים, אם יש בהן ריר, משתערין בכמות שהן, אם יש בהן חלל, ממעך את חללן.
פת ספוגנית, משתערת בכמות שהיא, אם יש בה חלל, ממעך את חללה.
בשר העגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעט, משתערין בכמות שהן.

שנינו כמה אופנים של קביעות שיעור כביצה לטומאת אוכלים, [דהיינו לטמא אחרים, אבל אוכל מקבל טומאה בכל שהוא]. וכתב הרמב"ם (פיה"מ"ש טהרות פ"ג מ"ד) שנפקא מינה גם לשיעורים בשאר דיני התורה.

הרישא מיירי בעלי ירק, ושנינו שריר מצטרף לשיעור, [אע"פ שמצד עצמו אינו אוכל (משנה אחרונה ותפארת ישראל)], אבל אויר בין העלים אינו מצטרף.

המציעתא מיירי בפת, ושנינו שהאויר ב'פת ספוגנית' נחשב חלק מהפת ומצטרף להשלים, אבל 'חלל' שניכר לעצמו ואינו מצורת האוכל, אינו מצטרף, [וכתב הקהלות יעקב (בספרו איפת צדק ענף י"ח) שלמעשה אין אנו יודעים אימתי נחשב 'חלל', ולדינא צריך להחמיר עד שיצא הספק מלבן].

הסיפא מיירי בבשר, שדרך בשר עגל להתנפח בבישול ודרך בשר זקנה להצטמק בבישול, ושנינו ששיעור הבשר נקבע 'בכמות שהן', והרע"ב פירש, ע"פ הרמב"ם, ש'בכמות שהן' ר"ל כמו שהוא עכשיו, אבל הר"ש והרא"ש הביאו שנחלקו אמוראים (מנחות נ"ד א') בפירוש 'בכמות שהן', לדעת רבי יוחנן [ורב ור' חייא] ר"ל כמו שהוא עכשיו, ולדעת ריש לקיש [ושמואל ור"ש בר'] ר"ל כמו שהיה בתחילה.

בפתח השער

לבקש, ולא להגיע לקבל...

ידוע משלו של החפץ חיים:

יהודי היה צריך הלואה. מאין יבקש? מרבי מרדכי, עשיר העירה וחברו לשיעור הדף-היומי. גביא ערב או שנים, ותכף יקבל סכום פסוף הגון.

נגש האיש לרבי מרדכי אחרי 'שחרית'. "האוכל לקבל ממך הלואה, רבי מרדכי?!"

התשובה היתה חיונית. "בפערב תבוא, ואתן לך את הפסוף בשמחה" - אמר.

בפערב, לא הגיע היהודי.

למחרת אחרי התפלה, נגש שוב לרבי מרדכי: "היום אוכל לקבל את הפסוף?!"

"כן, חפיתי לך אתמול בכליון-עינים, ולא הגעתי... תגיע היום, ותקבל!" - השיב הגביר.

אבל בפערב היהודי לא בא.

ושוב אותה סצנה מפרת אחרי שחרית, ושוב רבי מרדכי טוב-הלב מסכים בשמחה ומזמין לערב, ושוב האיש לא מגיע...

אומר החפץ חיים: יהודי מבקש 'והאר עינינו בתורתך', אף הוא לא מגיע ללמוד. אדם מתחנן 'ודבק לבנו במצותיך', אבל הוא לא בא. הוא לא מקרב את עצמו. הוא נשאר בפית שלו, באזור הנחות.

את כל זאת גורם היצר היצר הזה של האיש שאומר לאדם "עזוב, כבר לא תצליח!".

« המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

וכד איהו אשתדל בפולחנא דמארי ולעי באורייתא כמה נטורין זמינין לקבליה לנטרא ליה. (זוהר הקדוש) ופירשו בשם הרמ"ק זצ"ל כי שש מחנות הם הסובבים את העוסק בשש סדרים לנטרא ליה שלא ישלטו עליו החיצונים ולא יזיקוהו.

שבת קודש פרשת שמות

כ"א טבת תשפ"ב הבעל"ט

מצטרפים

לרבבות לומדי המשנה היומית

"פיקח אומר הריני לומד 2 הלכות היום 2 הלכות מחר עד שאני לומד את כל התורה כולה" (ויק"ר י"ט, ב')

הודעה חשובה

לקראת סיום ששה סדרי משנה במחזור ה- י"ג

כל מי שמארגן או מעוניין לארגן סיום באזור מגוריו נא לעדכן אותנו במייל office@kviuta.org או בטלפון 072-272-0000 שלוחה 0 או להשאיר הודעה במערכת קביעותא בטלפון 072-332-3020 שלוחה 8 על מנת שנוכל לפרסם ולסייע ככל הנצרך כמו"כ עקב שידרוג העלונים במחזור ה- י"ד הבעל"ט נשמח לקבל עצות ורעיונות וכן סיפורים אישיים וסיפורי צדיקים על לימוד המשנה וההלכה, ניתן להשאיר הודעה או לשלוח במייל הנ"ל

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג מרת רוחה בת עזיזה וחיים ע"ה נלב"ע י"ז בטבת ולע"ג אליהו בן רוחה ויעקב ע"ה נלב"ע כ"ט בניסן ולזכות אורית בת אליהו ורוחה לבריאות והצלחה בכל העניינים

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג ה' ניסים בן רחל ז"ל נלב"ע י"ז בטבת ולע"ג מרת ויקטוריה בת שרה ע"ה נלב"ע י"ט בטבת

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג הרב נתן הלוי בן ר' אריה לייב ז"ל נלב"ע י"ג בטבת תשפ"א

להפיץ את האור • בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות ותרומות להצלחה לע"ג יקירך התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 299

מסכת עוקצין ב', ג' - ג', ו'

א. מה דין הקליפה לחה העליונה שעל האגוזים בשעת לקיטתן, ומדוע?

1. דינה כשומר, כי שומרת את האגוז שלא ירקב.
2. דינה כשומר, כי שומרת את האגוז שלא יתלכלך.
3. אין דינה כשומר, כי אינה שומרת את האגוז כלל.
4. אין דינה כשומר, כי אין שומר על גבי שומר.

ב. המחתיך להניח על השולחן ולא הפריד לגמרי את החתיכות, ואח"כ הפריד לגמרי חתיכה אחת, מה הדין?

1. הכל חיבור.
2. הכל אינו חיבור מהשעה שחתך בתחילה.
3. הכל אינו חיבור מהשעה שחתך חתיכה אחת לגמרי.
4. החתיכה שחתך לגמרי - אינו חיבור מהשעה שחתך. שאר החתיכות - חיבור.

ג. מה דין עלי ירקות הירוקים, ומדוע?

1. לדעת כולם מצטרפים, כי הם ראויים לאכילה.
2. לדעת כולם מצטרפים, כי הם שומרים.
3. לדעת כולם אינם מצטרפים, כי אינם ראויים לאכילה ואינם שומרים | 4. מחלוקת אם מצטרפים, ונחלקו אם הם שומרים.

ד. באיזה מקרה מצרפים את החלל לשיעור כביצה של טומאת אוכלין?

1. עלי בצלים שיש להם חלל.
2. בני בצלים שיש להם חלל.
3. עלי בצלים שיש להם ריר.
4. פת ספוגנית שיש בה חלל.

ה. מה מהבאים נחשב מחובר לקרקע לדעת כולם, ואינו מקבל טומאה?

1. שרשים בכלי אבנים שאינו נקוב.
2. פירות תלושים במים שבתוך עציץ נקוב.
3. כל הקישות, באופן שנטע קישות בעציץ שאינו נקוב, והגדילה ויצאה חוץ לעציץ.
4. כל התשובות נכונות.

ו. נבלת בהמה טמאה, מה מהבאים היא צריכה כדי שתיטמא טומאת אוכלין?

1. מחשבה, הכשר מים, ושיגע בה שרץ.
2. מחשבה והכשר מים בלבד.
3. מחשבה בלבד.
4. לא מחשבה ולא הכשר ולא שיגע בה שרץ.

ז. נבלת בהמה טהורה, מה מהבאים היא צריכה כדי שתיטמא טומאת אוכלין?

1. מחשבה, הכשר מים, ושיגע בה שרץ.
2. מחשבה והכשר מים בלבד | 3. מחשבה בלבד.
4. לא מחשבה ולא הכשר ולא שיגע בה שרץ.

ח. מה מהבאים 'מטמא טומאה חמורה' [הוא אב הטומאה דאורייתא ויש אופן שמתמא אדם]?

1. בשר שפירש מן החי.
2. נבלת עוף טהור.
3. נבלת עוף טמא | 4. כל התשובות נכונות.

ט. להלכה! האם קושט: א) מטמא טומאת אוכלין, ב) נלקח בכסף מעשר?

1. כן | 2. לא | 3. מטמא טומאת אוכלין, ואינו נלקח בכסף מעשר | 4. אינו מטמא טומאת אוכלין, ונלקח בכסף מעשר.

י. להלכה! הפגין והבוסר, האם מטמאים טומאת אוכלין?

1. כן | 2. לא, אלא כל מין לפי עונת המעשרות.
3. פגין - לא. בוסר - כן.
4. הפוך מ-3.

הנה בגמרא שם הקשו על ריש לקיש מברייתא אחת ששינו שבשר עגל שתפח ונעשה כשיעור, מטמא מכאן ולהבא, ומבואר שהשיעור נקבע כמו שהוא עכשיו, ודחו שהוא מדרבנן, ואף ריש לקיש מודה שלחומרא הולכים **גם** אחר שיעורו עכשיו מדרבנן.

ושוב הקשו בגמרא מברייתא אחרת ששינו שבשר זקנה שהיה בו כשיעור ונצטמק, טהור מכאן ולהבא, ומבואר שאף לקולא הולכים אחר שיעורו עכשיו, ומכח קושיא זו רבא פירש (לפירוש רש"י שם) שמעולם לא נחלקו האמוראים הנ"ל כשהיה שיעור ונצטמק, שבזה לכולי עלמא טהור, וכן לא נחלקו כשלא היה שיעור ותפת, שבזה לכולי עלמא טמא מדרבנן, אלא נחלקו כשהיה שיעור בתחילה, ונצטמק, וחזר ותפת, שמעיקר הדין נחשב שיעור, ונחלקו אם כיון שנדחה, שוב אינו חוזר, וגם על זה הקשו מברייתא אחת ששינו שלא אומרים כיון שנדחה נדחה, ואמרו בגמרא 'תיובתא'.

וכתב בשו"ת זרע אמת (או"ח סי' כ"ט) שמשמעות הסוגיא היא ש'תיובתא' היינו במה שפירש רבא שנחלקו בשהיה שיעור ונצטמק וחזר ותפת, ואחרי שנדחה רבא, חזרה הגמרא לפרש את מחלוקת האמוראים כמו שפירשוהו בתחילה שנחלקו הולכים אחר שיעורו בתחילה או שיעורו עכשיו, [ואע"פ שהקשו מברייתא ששינו שאם צמק טהור, צריך לומר שאמוראים אלו סוברים שלשון המשנה משמע דלא כהברייתא], והוסיף הזרע אמת שגם מדברי הר"ש והרא"ש מבואר שפירשו כן, שהרי כתבו שנחלקו אמוראים אם הולכים אחר שיעורו בתחילה או שיעורו עכשיו, והיינו כמו שפירשו בגמרא בתחילה, ולא כמו שפירש רבא.

הטעם שבפת הולכים אחר שיעורו עכשיו

הנה שנינו במציעתא שאויר של פת ספוגנית מצטרף, ורק 'חלל' אינו מצטרף, ולדעת ריש לקיש שסובר שהולכים אחר השיעור בתחילה, לכאורה היה לנו לשער את האויר לפי מה שהיה בתחילת עשיית הבצק, ולא אחרי שתפח ונאפה, ואע"פ שבגמרא הוכיחו מברייתא אחת שמודה ריש לקיש שמדרבנן הולכים גם אחר השיעור של עכשיו - וא"כ יש לומר שמטעם זה אויר שבפת מצטרף - מכל מקום עדיין קשה למה הוכיחו בגמרא רק מברייתא, ולא מהמציעתא של משנתנו (עי' חזון איש ג' ה').

ונראה לחלק בין בשר שתפח מחמת בישול לבין בצק שנאפה, שפת אינה בצק אפוי אלא פנים חדשות באו לכאן, ולכן תחילת דינו הוא בפת ולא בבצק, ואף אם הולכים אחר שיעורו בתחילה, אויר בפת מצטרף כיון שפת נחשב דינו בתחילה, ואינו דומה לבשר שנתבשל, שרק נתרבה אבל לא נשתנה מהותו.

אמנם בשו"ת זרע אמת (שם) נקט שגם אויר בפת תלוי במחלוקת האמוראים הנ"ל לגבי בשר אם הולכים אחר שיעורו עכשיו או אחר מה שהיה בתחילה, ולפי זה באמת קשה למה הוצרכו להוכיח מברייתא שהולכים אחר שיעורו עכשיו - עכ"פ מדרבנן - ולא הוכיחו מהמציעתא.

דעת המשנה ברורה בענין צירוף אויר בפת

הנה הזרע אמת שם פירש במסקנת הגמרא שהולכים אחר השיעור עכשיו רק מדרבנן אף לרבי יוחנן [להלכה], והוסיף שלא החמירו מדרבנן אלא לענין טומאה, אבל לענין ברכת המזון ודאי לא החמירו שיברך ברכה שאינה צריכה, ועוד שאין הנאת מעיו מכח התוספת אויר, ולכן פסק לענין 'פת ספוגנית העשוי כספוג שנתפח עד שאין האוירים שבו נרגשים בחוש', שאין האויר מצטרף לענין ברכה אחרונה, והובא בכמה אחרונים, והמשנה ברורה (סי' ר"י ס"ק א') העתיק את דבריהם, ש'פת ספוגנית שנתפח עד שאין האוירים שבו נרגשים, האוכל כזית ממנו כמות שהוא אינו מברך, דלפי האמת לא אכל כזית'.

אמנם המשנה ברורה ודאי אינו סובר את טעמו של הזרע אמת - שמדאורייתא הולכים אחר השיעור בתחילה, ורק מדרבנן הולכים אחר השיעור עכשיו לצרף את האויר, ולענין ברכה אחרונה לא החמירו - שדעת המשנה ברורה (סי' תפ"ו ס"ק ג') שאף לענין מצה דאורייתא אויר מצטרף, שכתב שבמצה רכה כמו ספוג האויר מצטרף, ורק 'חלל' אינו מצטרף - כדין פת במשנתנו - ובעל כרחך סובר שדנים לפי שיעורו עכשיו מדאורייתא, [ויש לומר שסובר שאינו תלוי כלל בנידון לגבי בשר אם הולכים אחר שיעורו עכשיו או בתחילה, וכמו שכתבנו לעיל], וכן לענין ברכה אחרונה כתב שם להדיא (שער הציון ס"ק ז') 'נראה פשוט דהוא הדין לענין ברכת המזון בפת ספוגית, משתערת כמות שהיא, וא"כ מה שכתב לענין פת ספוגנית שתפח הרבה, שהאוירים שאינם נרגשים אינם מצטרפים, ודאי אין כוונתו לטעמו של הזרע אמת, אלא כוונתו שאוירים שאינם נרגשים הם בכלל 'חלל' ששינו שאינו מצטרף, [ולפי הנראה לא היה לפניו ספר זרע אמת ולא ראה את טעמו, ורק ראה את הדין שהעתיקו האחרונים בשמו, ופירשו באופן אחר].

« המשך מעמוד א' »

”אל תנסה, אתה בכל מקרה תפלו!” - הוא המשפט הנפוץ ביותר בראשו של האדם בשעת נסיון. היצר הרע משכנע את היהודי לא לנסות, לא להשתדל, אלא להתנאי ולפלל. הוא מקטין את האדם בעיני רוחו, הוא ממזער את ערכו מול עצמו, והוא נותן את התחושה ש”אתה אף פעם לא תצליח באמת!”.

וגם כשההרגשה הזו לא מוחשית, היא קיימת בכל שעה כמעט. והראיה, שאדם שלא הצליח להשיג את המטרות שהציב לעצמו בשנה הקודמת, הנכונות והמרץ שלו להתחזק שוב קטנים יותר. כל זה תוצאה של עצת היצר הרע והמשחית!

א גוֹטן שבת, העורך

הנה במאמר הקודם הבאנו שיש ג' שיטות בפוסקים מתי שלשה אנשים צריכים לאכול יחד כדי שיחול עליהם חובת הזימון, דשיטת הב"ח והמג"א שזה חל רק בגמר הסעודה, ושיטת הט"ז שזה חל או בתחילת הסעודה או בגמר הסעודה, ושיטת האליה רבה והנהר שלום שאף באמצע הסעודה כל שאכלו ביחד חייבים הם לזמן, וביארנו שם היטב שיטת הב"ח.

מחלוקת תוס' והרא"ש בפירוש דברי הירושלמי ובזה תלוי מחלוקת הט"ז והא"ר

הנה גם בפשט השו"ע נחלקו הפוסקים הנ"ל, דהנה השו"ע בסעיף ד' פוסק שתחילת האכילה קובע ואפילו לא אכלו עדיין כזית פת, אינם רשאים ליחלק. וזה דין הגמרא בדף ג. הנ"ל. ובס"ב מבואר שאפילו לא הוקבעו מתחלה כולם לאכול יחד, אלא שהשנים קבעו ואח"כ בא השלישי וקבע עמהם, או שאחד קבע תחלה ואח"כ קבע השנים עמו, אינם רשאים ליחלק כיון שהם קבועים יחד בגמר האכילה. ובט"ז סק"ו מבואר שהבין שכוונת השו"ע הוא שברגע שבא השלישי וקבע עמהם שוב אינם יכולים ליחלק, ומש"כ השו"ע כיון שהם קבועים יחד בגמר האכילה כוונתו שעד גמר הסעודה יכולים עדיין להצטרף, והקשה שם הט"ז למה לא פסק השו"ע כשיטת התוס' שכדי להתחייב בזימון צריך או תחילה או סוף, וע"ז כתבו הא"ר והנהר שלום דבאמת הרא"ש חולק על תוס', והשו"ע פוסק כהרא"ש, אמנם החדם משה מסכים להלכה עם הט"ז וכת"ש שזהו גם כן דעת השו"ע שצריך שיהיו קבועים דוקא בגמר האכילה, ועי"ע בפמ"ג במש"ז שכתב שגם מדברי הרא"ש אין הכרח שחולק על תוס' וכן מפרש המשנה ברורה דברי השו"ע ופוסק כן להלכה.

האיסור ליחלק לג' ג'

והנה למעשה צריך לידע שדין זה שכל שנקבעו בתחילת הסעודה או בסופה אסור להם ליחלק, הוא גם לענין זימון עשרה שבאופן שחל עליו חובת זימון בעשרה אסור לו ליחלק ולזמן בג' כמבואר בסימן קצ"ג ס"א עי"ש ובמ"ב סקט"ז פרטי הדין בזה, [ועי"ש בפסקי תשובות אות ה' בענין עצת הג"ר שלמה קלוגר שיכול להתנות שאינו רוצה להצטרף עמהם ואיכמ"ל].

ההשתא נבוא לבאר את המחלוקת בין הט"ז לא"ר, דהנה הירושלמי בריש פרק שלשה שאכלו מקשה, הכא את אמרת אין רשאין ליחלק והכא את אמרת חייבים לזמן, ומשני שמואל, כאן בתחלה כאן בסוף, ונחלקו הראשונים בביאור דברי הירושלמי, דהתוס' בברכות דף מה. פירשו שהירושלמי מקשה סתירה בין המשניות, דבמשנה בריש הפרק מבואר ששלשה שאכלו כאחד חייבים לזמן, ומלשון זה משמע שאפילו אם התחילו לאכול ביחד חייבים הם בזימון, ואח"כ בהמשך הפרק תנן שלשה שאכלו כאחת אין רשאין ליחלק ומשמע שמדובר בסוף הסעודה כשכבר באים לברך שאז אסור להם להפרד ולברך כ"א בפני עצמו אבל לפני סוף הסעודה מותר להם להפרד, וע"ז משני הירושלמי שבאמת תרוויהו איתנהו דהמשנה דריש הפרק באה לחדש שתחילת הסעודה קובע, והמשנה אח"כ באה לחדש שאם הם לא קבעו עצמם בתחילת הסעודה אז סוף הסעודה קובע עי"ש עוד, ולפי"ז מבואר בתוס' שהקובע זה או תחילת הסעודה או סופה אבל לא אמצע הסעודה.

אמנם הרא"ש פירש שהירושלמי לא מקשה סתירה בין המשניות [והיינו שלשיטתו אין משמעות בלשונות שבמשנה האם מדובר בתחילת הסעודה או בסופה ולשניהם אותו משמעות] אלא שהירושלמי מתכוין להקשות ממש כקושיית הבבלי למה לי לשנות את אותו דין שני פעמים, וע"ז משני שהמשנה קמא איירי בסוף והיינו שאם היה לנו רק את המשנה קמא הו"א שרק אם הם היו בסוף ביחד יש חיוב זימון שאז זה הזמן שחל עליהם לברך ולכן רק אז הם מתחייבים בזימון, ובאה המשנה בתרא לחדש שגם ההתחלה קובע, וכתבו האליה רבה והנהר שלום שלפירושה י"ל דה"ה דהאמצע קובע, דעיקר מה שהתחדש במשנה בתרא הוא שלא רק הסוף ממש קובע. וזה יסוד המחלוקת שהט"ז בסק"ו פוסק כתוס', והא"ר כהרא"ש.

לחיות כהלכה

מי שאינו יכול לעשות תורתו קבע, אלא שהוא קובע עתים לתורה, יעסוק בעיתים הללו שהוא קובע, בלימוד ההלכות השכיחות הנצרכות לדעת לכל איש ישראל. וגם באגודת ומדרשים וספרי מוסר, אשר יסודתם בהררי קדש ממדרשי רבותינו ז"ל, שהם מועילים להחליש כח היצר הרע. ואשרי מי שיש לו חק קבוע ולא יעבר ללמד בספר חק לישראל דבר יום ביומו, וכל המוסיף מוסיפין לו טובה מן השמים.

(ספר קיצור שו"ע - סימן כז, הלכות תלמוד תורה)

ודרך חיים תוכחות מוסר

הנה האלוקים עשה שיראו מלפניו, ובלי ספרי יראים קשה להשיג יראתו בפרט בזמנינו, לכן במקרה שא"א להאדם ללמוד בספרי יראים בזמן הנלמד בישיבות בקביעות, לכל הפחות יבחר לו זמן אחר בו "חשב חשבוננו של עולם" והבא ליתרה מסייעין אותו וזכה ליראת שמים אמיתית. (לקט דברי חיזוק ממרן הרב שטינמן זצוק"ל)

חדש!

לרגל תחילת המחזור ה-י"ד במשנה היומית

בעז"ה יהיה ניתן לענות על המבחנים במשנה ובהלכה היומית דרך עמדות נדרים פלוס וקהילות בבתי המדרש ברחבי הארץ, וכן במערכת קביעותא בטלפון 072-332-3020, או ב- kviuta.org

כמו"כ עקב שדרוג העלונים לעלון חדש ומרהיב במתכונת חודשית לעידוד וחיבור כל שכבות הציבור ללימוד היומי במשנה ובהלכה היומית, יופיעו מעתה 4 המבחנים השבועיים במשנה היומית (לילדים ולמבוגרים) וכן המבחן החודשי בהלכה היומית מחוץ ובנפרד מהעלון ולא כפי שהיה עד עתה

המנויים ימשיכו לקבל את המבחנים בעז"ה יחד עם העלון החודשי החדש מבית קביעותא < להרשמה כמנוי ניתן לשלוח בקשה במייל office@kviuta.org

ניתן גם לקבל את המבחנים השבועיים בפקס באופן אוטומטי דרך מערכת קביעותא בטלפון 072-332-3020 שלוחה 2 < 4

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

שעור כזית וכביצה

"עלי בצלים ובגני בצלים, אם יש בהם ריר, משתערין בכמות שהן. אם יש בהן חלל, ממעה את חללן. פת ספוגנית, משתערת בכמות שהיא. אם יש בה חלל, ממעה את חללה. בשר העגל שנתפח, ובשר זקנה שנתמעט, משתערין בכמות שהן". (עוקצין פרק ב' משנה ח')

המשנה מדברת לענין קבלת טמאת אכליו, שהיא כידוע בכביצה, ומלמדת אותנו איך לשער את המאכל כאשר יש בו חללים או חרים, או שהתנפח ע"י בשול, וכן כשהצטמק.

וכן אומרת המשנה: **"עלי** בצלים ובגני בצלים, אם יש בהם ריר" - שהם מלאים לחה ואין בהם חלל - **"משתערין** כמות שהן". אבל אם יש בהם חלל של אריר, **"ממעה** את חללן".

לעמת זאת - פת ספוגנית,

וכגון עוגת טורט שיש בה הרבה חללים קטנטנים, אין צריך למעה אותה אלא משערין אותה כמות שהיא. אך אם יש בה חלל נכר, צריך למעה את החלל.

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית

שאלה: מה הדין באחד שהצטרף לזמון ולא ברוך, ואכל עוה, האם יכול שוב להצטרף לזמון? (מ"ב סי' ר' סק"ט).

תשובה על שאלת השבוע שעבר

שאלה: מה הדין אם טעה המזמון בעשרה ולא הזכיר אלקינו? (שו"ע קצ"ב ב' ומ"ב שם).

תשובה: אם טעה המזמון בעשרה והעונים ולא הזכירו אלקינו, אין יכולים לחזור ודביעבד יצאו בזמון בלא שם, אבל אם עדין לא ענו אחריו, יחזור ויזמון בשם. ואם העונים אמרו מתחלה בלא שם, יש דעות בין האחרונים אם הוא יכול לחזור ולברך בשם או שצריך לומר ג"כ בלא שם, ועיין בשע"ת, ולכו"ע אם הם אמרו בשם, יכול גם הוא לחזור ולומר ברוך אלקינו וכו' אף דברך אמר בלא שם:

החרירים הגדולים אינו מצטרף לשעור. וכך הורה לי אחד מגדולי הדור לגבי קרקר וכו' חרירי אריר וחטיף הקרוי במכה שהארירים הקטנים מצטרפים והגדולים אינם מצטרפים וכל כיוצ"ב וכך הורה לי הגר"ש אוירבך שהחרירים הגדולים הבודדים בפרוסת לחם אינם מצטרפים והקטנים מצטרפים וכן החרירים הנכרים שפחטיף במכה אינם מצטרפים". (וזאת הברכה)

אך נציין שיש פוסקים המחמירים בענין זה. יש שכתבו למעה עוגת טורט רכה ולא לצרף את הארירים שבה.

ולגבי בשר שנתפח בבשול, בפשטות נוהגים לשערו כמות שהוא כעת. גרעיני תירס שתפחו ונעשו "פופקורן", גם בהם יש לשער לכאורה לפי מה שהם כעת. וכן דבר שדרכו לשרותו במים ועי"ז תופח, משערים לפי מצבו כעת.

ה. בשר העגל שנתפח ובשר הזקן שנתמעט, כיצד משתערין?

1. בכמות שהם | 2. בכמות שהיו בתחלה.
3. העגל - בכמות שהיה, הזקן - בכמות שהוא.

ו. עציץ נקוב, האם מכשיר את הזרעים?

1. מכשיר | 2. אינו מכשיר | 3. מחלקת.

ז. כל האכלים המיוחדים לאדם, האם צריכים הכשר מים ומחשבת אכילה?

1. צריכים מחשבה והכשר.
2. אינם צריכים לא הכשר ולא מחשבה.
3. צריכים הכשר ואינם צריכים מחשבה.

ח. נבלת בהמה טהורה, האם צריכה הכשר ומחשבה?

1. צריכה מחשבה והכשר.
2. בפפרים - צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר, בשוקים - אינה צריכה לא מחשבה ולא הכשר.
3. אינה צריכה לא מחשבה ולא הכשר.

ט. ראשי בשמים, לדעת רבי עקיבא האם נלקחים בכסף מעשר והאם מטמאים טמאת אכלים?

1. נלקחים בכסף מעשה, ואינם מטמאים טמאת אכלים.
2. אף מטמאים | 3. אף לא נלקחים במעשה.

י. הקצח, לדעת בית הלל האם מטמא טמאת אכלים והאם חייב במעשרות?

1. מטמא ומתעשר | 2. מטמא, אבל לא מתעשר.
3. לא מטמא ולא מתעשר.

בהצלחה!

מבחן במשנה לילדים / 599

מסכת עוקצים פרק ב משנה ג - פרק ג משנה ו

א. הרימון והאבטיח שנמוק מקצתו, האם מה שנמוק מצטרף?

1. נמוק מלמעלה או מלמטה - אינו מצטרף, מן האמצע - מצטרף | 2. מצטרף | 3. אינו מצטרף.

ב. רבי יהודה אומר, שלשה קלפין בבצל וכו', האמצעית...

1. בין שלמה בין קדורה - מצטרפות.
2. שלמה - מצטרפת, וקדורה - אינה מצטרפת.
3. בין פה ובין פה - טהור.

ג. המחית לבשל או לכבש או לשלק או להניח על השלחן, ולא מרק, האם החתיכות חבור זה לזה?

1. לבשל - אינו חבור, לכבש ולשלק ולהניח על השלחן - חבור.
2. לבשל ולכבש ולשלק - אינו חבור, להניח על השלחן - חבור.
3. לבשל ולשלק - חבור, לכבש ולהניח על השלחן - אינו חבור.

ד. ביצה מגולגלת או שלוקה, עד מתי קלפתה חבור לה?

1. מגולגלת - עד שתהדק, שלוקה - עד שתקב | 2. מגולגלת - עד שיגוס, שלוקה - עד שירסס | 3. אחת מגולגלת ואחת שלוקה - לעולם קלפתה חבור לה.

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת ויצא

- מבחן לילדים מס' 593 -

א. 3 ב. 1 ג. 2 ד. 1 ה. 1 ו. 2 ז. 2 ח. 1 ט. 1 י. 2

- מבחן שבועי מס' 293 -

א. 3 ב. 1 ג. 2 ד. 2 ה. 1 ו. 1 ז. 1 ח. 1 ט. 3 י. 2

